

MALO DRUGAČE O NADARJENOSTI

mag. Katarina Kesič Dimic, prof. def.

(objavljeno v reviji Viva, junij 2005)

O nadarjenosti in nadarjenih posameznikih se v zadnjem času vedno več govori. V resnici pa težko omejimo kakšne otroke lahko štejemo med nadarjene. Na žalost je slovenski šolski sistem še vedno naravnano tako, da podpira mislece z dominantno levo možgansko hemisfero (kar pomeni, da so otroci dobri pri matematiki, logiki, fiziki ipd.), ostali pa pogosto izpadejo kot zasanjani umetniki, bohemi in sanjači, ki imajo prenizko motivacijo za učenje in iz njih verjetno nikoli nič ne bo. Podobna miselnost je opazna tudi med starši in ostalimi odraslimi. Človek, ki je po izobrazbi zdravnik, matematik, ekonomist, kemik in podobno, doseže v naših glavah višji renome kot nek sicer akademski slikar ali plesalec in glasbenik. Večina staršev je bolj zadovoljnih, če si njihov otrok izbere bolj »oprijemljiv« poklic. Ko sem se sama odločala za študij, je bilo zelo podobno. Starši so mi svetovali medicino, ekonomijo, pravo, farmacijo in podobno. Takrat se jim je zdelo to najbolj perspektivno. Pa mi še danes ni žal, da sem se odločila po svoje.

INTELIGENČNI KVOCIENT

Iz tega sledijo tudi razmišljanja o IQ kvocientu. Za nadarjene se sklepa posameznike, ki na IQ testih dosežejo nad 140 točk, za visoko nadarjene pa tiste z nad 170 točkami. Vendar kot vemo, večina standardiziranih inteligenčnih testov preverja analitično mišljenje, kjer pa se spet vrnemo nazaj k levi možganski hemisferi. Pri merjenju IQ kvocienta se krivica dela predvsem otrokom in odraslim, ki imajo težave na specifičnih področjih. Tako na primer poznam dečka, ki ima govorno motnjo, težave s pisanjem in s hitrim priklicem besed, pogosto zamenja števke v številu in podobno. Pri njemu je IQ test pokazal podpovprečno število doseženih točk. Vendar je v razredu med najbolj bistrimi, ambicioznimi in vztrajnimi. Že v drugem razredu je na primer želel vedeti, kaj pomeni koren iz nekega števila in je po kratki razlagi funkcijo korena popolnoma osvojil. Poznam tudi gospo, ki ima danes že nekaj let doktorat in predava na fakulteti, pa je bil njen IQ izmerjen močno pod povprečjem.

ZOISOVI ŠTIPENDISTI IN NEŠTIPENDISTI

Mislim, da zadeva postane lahko sporna pri podeljevanju Zoisovih štipendij. Večina Zoisovih štipendistov je močnih na računskem in logičnem področju. Otroci, ki pa so močni na likovnem, glasbenem, plesnem ali ustvarjalnem področju, pa pogosto izpadejo. Že veliko prej...že nekje na sredini osnovne šole.

Če opišem primer dveh dečkov, vam bo problem kaj hitro jasen.

Marko je že od vrtca naprej kazal izjemno zanimanje za konstrukcijske igre. Sestavljal je modelčke, ki so bili primerni za vsaj pet let starejše otroke. V šoli je hitro osvojil vsa znanja. Pri matematiki je rešil vse dodatne naloge, hodil je na različna tekmovanja in dobival nešteto priznanj. V sedmem razredu je učitelju fizike izpeljal dokaz, ki je pričal o napačni enačbi, ki so jo zapisali v zvezek. In še bi lahko naštevali. Dobil je Zoisovo štipendijo in se vpisal na gimnazijo. Nikogar od njegovih sošolcev ni motilo, da je bil Marko najslabši pri športni vzgoji. Sicer so se dečki na samem pogovarjali, da je pri telovadbi največji štor, a so ga še vedno visoko cenili. Na plesnih vajah za valeto je bil resnično največji štor, a tudi to ni nikogar motilo. Dekleta so se grebla, da bi lahko plesala z njim...

Drugi primer je Davor, ki je v vrtcu samo risal. Niso ga zanimale črke in kocke. On bi samo risal in poslušal pravljice o živalih. V šoli Davorju ni šlo prav dobro. Imel je velike težave pri branju in pisanju. Enkrat je celo ponavljal razred. Zelo dobre ocene pa je imel pri biologiji in likovni vzgoji. Kljub temu, da ni maral branja in pisanja, bi lahko o živalih prebral cele enciklopedije in naredil nešteto plakatov s fascinantnimi risbami. Njegovi likovni izdelki so hodili na razne razstave in dobil je veliko nagrad in priznanj. Tudi učiteljica za biologijo ga je vedno hvalila, saj ga je imela za pomočnika v razredu. A pri vseh ostalih predmetih je bil Davor šibek. Na konferencah je bil vedno omenjen med najslabšimi učenci, z možnostjo, da bo spet in spet ponavljal. Njegove fascinantne slikarije niso prepričale dovolj. Matematika, slovenščina in fizika so vendar najbolj pomembni predmeti. In Davor ni imel prijateljev, ker je bil »cvekar«. Prav tako nikoli ni dokončal osnovne šole. Vprašanje, kaj je danes z njim...

Zavedati se moramo, da se ne rodijo vsi otroci s tako imenovanim visokim inteligenčnim kvocientom, dejstvo pa je, da je skoraj vsak otrok nadarjen na nekem določenem področju.

ZNANI »NADARJENI« ZNANSTVENIKI

Če bi se Leonardo Davinci šolal v današnjem času, bi moral zagotovo jemati Ritalin. Žalostno je, da smo dosežke mnogih znanstvenikov spoznali šele sedaj, za časa svojega življenja pa so bili verjetni podobni Davorju. Znano je namreč, da je famozni Einstein spregovoril šele pri štirih letih in znal brati pri sedmih. Prav tako so Thomasu Edisonu v šoli rekli, da je preneumen za učenje. Časopisni urednik pa je odpustil Walt Disneya, ker naj ne bi imel dobrih idej. In obstaja še kar nekaj takšnih anekdot.

Žal ste vsi tisti, ki ste si želeli prebrati članek o nadarjenih otrocih z visokim inteligenčnim kvocientom, verjetno razočarani. Ta sestavek je namenjen vsem tistim, ki za družbo delujejo »manj uporabni«. Moja želja je, da bi bili vsi otroci v šolah veseli- tudi tisti, ki imajo dominantnejšo desno možgansko polovico. Da bi se znali starši veseliti ob lepih risbah, zmagi na pevskem ali plesnem tekmovanju, ob športnem rekordu in podobno. Ne da so žalostni, živčni in nesrečni, ker gre otroku težko pri matematiki in kemiji. In da bi podobno razmišljali funkcionarji, ki oblikujejo šolski sistem. Kajti potem bi bile tudi učiteljice po šolah bolj vesele in sproščene.

Pa ne, da (tako imenovani nadarjeni) otroci, ki so resnično močni na računskem, logičnem, fizikalnem in kemijskem področju nimajo nobenih težav v šoli. Prav tako jih imajo. Mogoče včasih še celo več od povprečnežev; ampak o tem mogoče kdaj drugič.